

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi
Norske Reindriftingsamers Landsforbund
Nøørjen Båatsoesaemiej Rijkkesaervie
Sami Reindeer Herders' Association of Norway

NBRa GÁIBÁDUS BOAZODOALLOŠIEHTADUSSII
NBRn KRĪEVENASSH BÅATSOELATJKOSE
NRLs KRAV TIL REINDRIFTSAVTALE
2025- 2026

1. INNLEDNING	4
1.1 Grunnlaget for avtaleforhandlingene.....	4
1.2 Målsetningen om en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift.....	5
1.3 Revisjon av reindriftsloven og behov for rådgivning og veiledning	6
1.4 Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport	7
2. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN ØKOLOGISK BÆREKRAFTIG NÆRING ...	8
2.1 Sikring av reindriftens kompetanse og økonomi i arbeidet med arealsaker	9
2.2 Krav om kartlegging og vurdering av reindriftens arealsituasjon	11
2.3 NRLs krav til tiltak for å styrke reindriftens økologiske bærekraft.....	11
3. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN ØKONOMISK BÆREKRAFTIG NÆRING	12
3.1 Kjøttpriser og markedssituasjon	13
3.2 Rovviltsituasjonen	13
3.3 Tiltak for sikre reindriften ved klimaendringer	14
3.4 Direkte- og kostnadssenkende tilskudd som inntektsheving	15
3.5 Styrking av tilskudd til ungdom og etableringstilskudd.....	15
3.6 Lærlingordningen	16
3.7 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskapning	16
3.8 Kompensasjon på veibruksavgift	17
3.9 Pramming	17
3.10 NRLs krav til tiltak for å styrke reindriftens økonomiske bærekraft	17
4. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN KULTURELL BÆREKRAFTIG NÆRING .	18
4.1 Tilrettelegging for delt siidaandel og særskilt driftstilskudd til kvinner	18
4.2 Ut på vidda	19
4.3. NRLs forslag til tiltak for å styrke reindriftens kulturelle bærekraft.....	19
5. NORSK-SVENSK REINBEITEKONVENSJON.....	19
6. TROLLHEIMEN.....	20
6.1 Tiltak for å sikre reindriften i Trollheimen.....	21
7. REETABLERING AV VILLREIN I NORDFJELLA	21
7.1 Tiltak	22
8. ENDRING I FORSKRIFT	22
9. STYRKE VELFERDSORDNINGER OG HMS	23
9.1 Avløserordningen må utvides til å omfatte sykdom hos barn av siidaandeleder	23
9.2 Organisering av avløserordningen.....	24
9.3 Helse, miljø og sikkerhet (HMS)	24
9.4 Tiltak	25
10. Videreføring av arbeidet mot hets og rasisme mot reineiere.....	25
10.1 NRLs krav til tiltak for å videreføre arbeidet mot hets og rasisme	26

11. MINDREFORBRUK 2023-2024	26
12. NRLS KRAV TIL ØKONOMISKE TILTAK	27
12.1 Økonomisk ramme	27
12.2 Reindriftens Utviklingsfond	27
13. KOSTNADSENKENDE OG DIREKTE TILSKUDD	28
13.1 Distrikttilskudd	28
13.2 Produksjonspremie	28
13.3 Kalveslaktetilskudd	28
13.4 Særskilt driftstilskudd til ungdom	28
13.5 Ektefelle- og samboertilskudd	29
13.6 Etableringstilskudd	29
13.7 Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel	29
14. RÅDGIVNINGSTJENESTE I AREALSAKER	29
15. VELFERDSORDNINGER	29
15.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom og ferie	29
15.2 Avløsning ved svangerskap/fødsel/sykdom og dødsfall	29
15.3 Tilskudd til tidligpensjon	29
15.4 Øvrige velferdsordninger	29
16. ORGANISASJONSTILSKUDD	30
17. HELSETJENESTE FOR REIN	30
18. KONFLIKTFORBEGGJENDE TILTAK	30
19. FORDELING AV DE ULIKE POSTENE	32
20. MØTER MED ANDRE DEPARTEMENTER OG ANDRE	33

1. INNLEDNING

Norske Reindriftingsamers Landsforbund (NRL) fremlegger krav om totalramme og fordeling av poster for reindriftingsavtalen gjeldende for perioden 2025 - 2026. Kravet danner grunnlag for avtaleforhandlinger med Landbruks- og matdepartementet (LMD).

NRLs forhandlingsutvalg har som mål å få på plass en reindriftingsavtale som er forutsigbar og som sikrer og synliggjør den familiebaserte reindriften både ved báikedoallu og siidadoallu. Ved større endringer i reindriftingsavtalen må dette planlegges og implementeres over tid for å unngå utilsiktede konsekvenser for reindriften.

1.1 Grunnlaget for avtaleforhandlingene

NRL er en interesseorganisasjon for reindriften som gjennom sitt arbeid skal sikre næringen en positiv utvikling som bidrar til gode rammevilkår i tråd med tradisjonell reindriftingsutøvelse og verdigrunnlag.

Grunnlaget for forhandlingene er Hovedavtalen som ble inngått mellom Staten v/ Landbruksdepartementet og reindriftnæringen v/ NRL i 1976. Denne ble senere revidert den 26.02.93, og legger til grunn at partene skal føre forhandlinger om en løpende reindriftingsavtale med tiltak som tar sikte på å utvikle reindriftnæringen i tråd med omforente mål og retningslinjer for reindriftpolitikken. Den legger også premisser for hvilke tiltak det kan forhandles om, herunder økonomiske virkemidler samt tiltak om faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål som er viktig for utviklingen av næringen.

Reindriften er en vernet form for næring og kulturutøvelse og bidrar, både som en spesifikk samisk næring og urfolksnæring, med verdiskapning i form av reinkjøttproduksjon, produksjon av tradisjonelt håndverk og design, kunnskaps- og kulturformidling m.m. Reindriften danner det viktigste materielle grunnlaget for samisk språk, kultur og samfunnsliv.

NRL mener reindriftingsavtalen i tillegg til å være en næringsavtale, også må ses i lys av Grunnloven § 108 hvor det framgår at statlige myndigheter innehar en forpliktelse til å sikre og utvikle samisk språk, kultur og samfunnsliv. Statens forpliktelser for å sikre reindriften som urfolksnæring, er også fundamentert i internasjonale konvensjoner, herunder *FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter* artikkel 27 jfr. artikkel 1, og *ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater* samt *FNs Erklæring om urfolks rettigheter* av 2007 og sluttdokumentet fra *The World Conference on Indigenous Peoples* av 22. - 23. september 2014. Nyere rettsavgjørelser, herunder *Fosen-dommen* legger også klare føringer for statens forpliktelser til å sikre reindriften som en samisk næring og kulturutøvelse.

Reindriften materielle grunnlag baserer seg på bruk av fornybare naturressurser som ingen andre kan utnytte, og hvor bruken danner et unikt kulturlandskap som er

viktig å ivareta for framtiden. Dette er verdier som samlet sett må styrkes og avspeiles i virkemiddelbruken. NRL er opptatt av at tilskuddsordninger over reindriftsavtalen skal sikre disse sidene ved reindriftskulturen, og slik oppnå de mål som avtalepartene blir enige om. Reindriften skal gjennom dette sikres en positiv utvikling som bidrar til gode rammevilkår i tråd med tradisjonell reindriftsutøvelse og verdigrunnlag.

1.2 Målsetningen om en økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift

NRL legger til grunn den tredelte målsetningen om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraftig reindrift. Bærekraftmålene virker inn på hverandre og er tett knyttet sammen som følge av samspillet mellom tilgjengelige beitearealer, reinflokkene og menneskene i næringen.

Myndighetene viser til at reindriften skal drives med utgangspunkt i en *bærekraftig utvikling*. NRLs forhandlingsutvalg vil understreke at faktorene som påvirker bærekraften i reindriften kan variere betydelig mellom siidaer, distrikter og reinbeiteområder. Av den grunn kan virkemidlene ha ulik effekt avhengig av lokale forhold og forutsetninger.

Bærekraftig utvikling handler ikke bare om økonomisk vekst, men også om sosial rettferdighet og miljømessig balanse. NRLs forhandlingsutvalg vil understreke sammenhengen mellom sikring av reindriften arealer og en bærekraftig utvikling, der urfolks rettigheter må ivaretas som en integrert del av dette. For reindriften handler bærekraft en utvikling som imøtekommer behovene til dagens generasjon, uten at dette reduserer mulighetene for kommende generasjoner.

For å oppnå de overordnede målene om en bærekraftig reindrift forutsetter dette:

- At retten til stabile og forutsigbare beitearealer sikres mot inngrep og forstyrrelser
- At rovvilttap reduseres
- At øvrige tap, som tog- og bilpåkørsler m.m reduseres
- At reindriftsutøvernes rett til selvbestemmelse gjennom medvirkning og innflytelse sikres og etterleves i forvaltningen
- At reindriften tradisjons- og erfaringsbaserte kunnskaper respekteres, vektlegges og etterleves av forvaltningen
- At næringen sikres gode priser på produkter av rein
- At næringen sikres rettferdige skatte- og avgiftsordninger
- At reindriftsutøverne sikres tilfredsstillende rekrutterings- og generasjonsovergangsordninger
- At reindriftsutøverne sikres tilgang til nødvendige HMS- og velferdsordninger
- At distriktene sikres ressurser til å ivareta sine rettigheter og interesser
- At reindrift som familiebasert næring sikres og synliggjøres
- At reindriften gis ressurser til å håndtere klimautfordringer

Reindriftsavtalen er et sentralt virkemiddel for å nå de ovennevnte målsetninger.

1.3 Revisjon av reindrifftsloven og behov for rådgivning og veiledning

NRL har over tid arbeidet for en helhetlig revisjon av reindrifftsloven fra 2007, blant annet i forhold til sikring av reindrifftsarealer, intern organisering, ytre forvaltning, erstatningsreglene, konfliktløsning med mer. Det knyttet seg derfor store forventninger til Hurdalsplattformen fra 2021, hvor Regjeringen la til grunn at det skulle gjennomføres en helhetlig revisjon av reindrifftsloven.

Det er nå gjennomført en lovrevisjon der det foreslås endringer knyttet til reindrifftsarealene, reindrifftslovens erstatningsbestemmelser og reindrifftsarealenes tilgang til jordskifterett ved interne forhold. NRL har gitt sin tilslutning til de foreslåtte lovendringene, men vil vise til at det er behov for å arbeide videre med de deler av loven som ikke ble revidert i denne omgang. Det må særlig nevnes aspekter knyttet til reindrifftsarealvern, formålsparagrafen og den ytre forvaltningen. NRL vil her også vise til at det er behov for å utrede siidaen og siidandelens rolle i lovverket.

Med bakgrunn i at beitearealene utgjør det viktigste materielle grunnlaget for reindrifften som en spesifikk samisk næring og urfolksnæring, er det naturlig at reindrifftsloven inneholder bestemmelser knyttet til sikring av beitearealene, jfr. forslaget fra Sametingets reindrifftslovutvalg. Selv om spørsmål om sikring av reindrifftsarealer i noen kretser oppfattes som kontroversielle, må statlige myndigheter like fullt ta inn over seg rettsutviklingen. Den tydeliggjør at inngrep som medfører vesentlige negative konsekvenser for reindrifftsutøvelsen vil være i strid med FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Som allerede nevnt, er reindrifften i hht. Fosen-dommen (HR-2021-1975-S) ikke bare en næring, men også en kulturutøvelse som innehar et vern i hht. nevnte konvensjon.

Lovrevisjonen legger opp til endringer når det gjelder interne forhold, og vil gi reindrifften flere verktøy for selvstyre og egenforvaltning. NRL har i revisjonsprosessen vist til at veiledning til distriktene har vært mangelfull, og at det er behov for å styrke rådgivnings- og veiledningstjenestene til reindrifften. Når lovendringer eventuelt vedtas er det avgjørende at man får til god veiledning ved implementeringen av disse.

Avtalepartene ble under forhandlingene om reindrifftsavtalen 2024/2025 enig om at det skal gjennomføres en utredning av rådgivningen i reindriffts-næringen. NIBIO fikk oppdraget, og har 22.12.24 avgitt rapporten *Rådgivning i reindrifften – status, behov og organisering*. Hovedfunnet i utredningen er at reindrifften har et stort behov for rådgivning, støtte, service og hjelp. Utredningen har sett på de eksisterende tjenestene, og konkluderer med at de i stor grad fungerer, men må styrkes for å møte økt press. Videre viser rapporten at det er behov for en helhetlig tilnærming til rådgivning.

Rapporten gir anbefalinger om hvordan rådgivningstjenestene kan forbedres for å styrke reindrifftsarealenes evne til å møte fremtidens utfordringer. NRL er videre opptatt av

at hvilken rådgivning og veiledning det er behov for å styrke det interne selvstyret, noe som ikke kommer tydelig fram i NIBIOs rapport.

NRLs forhandlingsutvalg ber om at avtalepartene drøfter rådgivnings- og veiledningsbehovet, herunder oppfølging av NIBIOs rapport, under reindrifftsforhandlingene.

1.4 Oppfølging av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport ble behandlet den 12. november 2024 etter innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen.

NRL mener det er helt på sin plass at Stortinget gjennom denne behandlingen beklaget de overgrep som ble utført under fornorskningsprosessen og at staten gjennom dette også erkjenner ansvaret for de lidelser og tap som fornorskningsprosessen påførte det samiske folk, herunder også reindrifften.

Reindrift danner en viktig del av det materielle grunnlaget for den samiske kulturen. NRL mener derfor det er uakseptabelt at tilrådingene fra kommisjonen vedrørende reindrifften ikke følges opp i Stortingets vedtak. NRL oppfatter denne unnfalldenheten som et bevisst valg fra flertallet på Stortinget, da reindrifftens rettigheter kommer i konflikt med flere store industriutbygginger, blant annet innen energisektoren.

En erkjennelse av den urett som er gjort, er helt grunnleggende for en forsoningsprosess. Neste steg er handling.

Reindrifften har gjennom fornorskningsprosessen blitt påført store tap som har påvirket både mennesker og det materielle grunnlaget for næring- og kulturutøvelse. Tap av tradisjonelle reindrifftsområder som følge av inngrep, er et overgrep som fortsatt pågår i alle deler av det samiske reindrifftsområdet. NRL hadde derfor forventet at det ble foreslått konkrete tiltak knyttet til reindrifften. NRL forutsetter at reindrifften innbefattes i de årlige rapporteringene som Stortinget har pålagt departementene å gjennomføre.

Reindrifftsneringen har reagert kraftig på at staten nylig har valgt å opptre som partshjelp for utbyggere, slik tilfellet var både i Fosen-saken og Øyfjellet-saken. Denne praksisen oppfattes som en ny form for statlig overgrep og trakassering av reindrifften. Sett i lys av Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport, mener NRL det er uakseptabelt at staten som også skal ivareta urfolksinteresser, så tydelig signaliserer hvilken side de står på. NRLs forhandlingsutvalg stiller krav om at denne praksisen avvikles umiddelbart.

2. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN ØKOLOGISK BÆREKRAFTIG NÆRING

Det internasjonale naturpanelet (IPBES) viste sin hovedrapport om naturens tilstand i 2019 at mennesker er i ferd med å gjøre ubotelig skade på naturen. Tapet av biologisk mangfold og økosystemer har nådd et kritisk nivå, noe som truer både økologisk balanse og menneskelige samfunn.

Naturavtalen fra 2022, som Norge har forpliktet seg til, har som mål å stoppe og reversere tapet av natur og økosystemer innen 2030. Avtalen legger en global ramme for statenes ambisjoner og innsats for bevaring av naturmangfold fram mot 2030. Naturavtalen understreker også urfolks rettigheter til fortsatt bærekraftig bruk av naturmangfoldet og urfolks mulighet til deltakelse i beslutninger om bevaring og bruk av naturmangfoldet.

I Norge pågår det en omfattende nedbygging av natur, uten en helhetlig oversikt og kontroll over konsekvensene. Denne bit-for-bit-nedbyggingen fragmenterer naturarealer og utgjør en alvorlig trussel mot biologisk mangfold. Reindriftens arealer er blant dem som har blitt suksessivt bygget ned over tid, noe som har resultert i en samlet belastning som truer både driftsformen og den kulturutøvelsen reindriften representerer.

En økologisk bærekraftig reindrift innebærer et reintall som er tilpasset beitegrunnet. Dette forutsetter at tilgangen til beitearealene er stabil og forutsigbar. Det er uakseptabelt at reindriften, som en konsekvens av arealtap, pålegges å redusere reintallet for å tilpasse seg gjenværende arealer. Statlige myndigheter må ta ansvar for inngrep som har endret grunnlaget for bærekraften.

Reindriften må sikres beiteland for derigjennom å kunne:

- ha tilgang til alle årstidsbeiter
- sikre dyrevelferd
- opprettholde produksjon
- redusere konflikten mellom beitedyr og rovvilt

For å sikre reindriften bærekraft må beiteland kompenseres med nytt areal der det er mulig. LMD må igangsette en nasjonal kartlegging av områder som kan tilbakeføres til reinbeite, samt sikre tilgangen til disse gjennom nødvendige tiltak, dette gjelder også områder som er fredet for reinbeite.

Reindriften hovedstandpunkt er at naturen ikke skal bygges ned. Når inngrep likevel gjennomføres, er det avgjørende å styrke reinbeitedistriktenes kapasitet og kompetanse i arealsaker og arealforvaltningen. Distriktene må få nødvendige økonomiske og menneskelige ressurser for å gjennomføre gode planprosesser, ivareta sine interesser og delta som likeverdige parter i beslutningsprosesser. Dette inkluderer også tilstrekkelig støtte til å gjennomføre konsultasjonsprosesser i henhold til sameloven § 4-4, som pålegger kommunene en konsultasjonsplikt i saker

som direkte kan påvirke samiske interesser, og som i noen tilfeller ikke blir fulgt opp lokalt.

For å møte økende krav og saksomfang må reinbeitedistriktene også ha tilgang til juridisk bistand gjennom RUF-ordningen. NRLs forhandlingsutvalg vil derfor styrke ordningen for juridisk bistand slik at reindriften effektivt kan sikre sine reindriftsområder, både i og utenfor domstolsapparatet.

NRLs forhandlingsutvalg påpeker igjen at sikring av reindriften arealer må følges opp i arbeidet knyttet til forsoningsarbeidet som er omtalt under punkt 1.4.

2.1 Sikring av reindriften kompetanse og økonomi i arbeidet med arealsaker

Reindriften opplever at arealsakene øker i størrelse og omfang, og er svært ressurskrevende for reinbeitedistriktene, samtidig som behovet for veiledning er stort. Det er viktig at distriktene er i stand til å gjennomføre gode planprosesser og gis muligheter til å delta som en likeverdig part når beslutninger skal tas.

NRLs forhandlingsutvalg krever at tiltakshavers plikt til å dekke reindriften utgifter i arealsaker lovfestes. Videre må reindriften kunne innhente kvalifisert bistand for å håndtere disse sakene internt. Avtalepartene må derfor bidra til å styrke reinbeitedistriktenes kompetanse og økonomi i arbeidet med arealsaker. Det samme gjelder mulighetene for å innhente juridisk bistand, ikke bare i saker som krever domstolsbehandling, men også i andre saker som berører reindriften rettigheter.

Distriktene må styrkes økonomisk og kapasitetsmessig slik at de kan ivareta:

- merkantile og administrative oppgaver, herunder postmottak, saksbehandling, arkiv mm.
- arbeidet med å sikre reindriften beitearealer i møtet med arealforvaltningen
- reindriften rettigheter i større arealsaker ved å innhente kvalifisert prosesshjelp

I hht. NIBIO-rapporten "*Rådgivning i reindriften – Status, behov og forslag til tiltak*", blir det påpekt at det økende presset på beitearealer fra energiutbygging, infrastrukturprosjekter og andre inngrep skaper større behov for kompetent juridisk og strategisk bistand. NRLs arealrådgivningstjeneste bistår distriktene med faglig støtte i komplekse arealsaker, og er viktig for å ivareta distriktenes rettigheter i møte med en stadig mer kompleks arealforvaltning. Rapporten peker på at både NRLs arealrådgivningstjeneste og distriktene sliter med å håndtere det økende volumet av arealsaker. Den nåværende kapasiteten i arealrådgivningstjenesten er ikke tilstrekkelig og NRL vil utvide til 5 faste stillinger. Det er derfor behov for å øke avsetningen til arealrådgivningstjenesten til 6 mill kroner.

Når det gjelder behovet for bistand til å ivareta distriktenes merkantile oppgaver, er det gjennom Nannet-prosjektet i regi av Ovddos AS og reinbeitedistriktene i Vest-Finnmark blitt utviklet en tjeneste som dekker disse behovene. Nannet har gjennom

prosjektperioden gitt tjenester til 9 reinbeitedistrikt knyttet til administrative oppgaver og saksbehandling. NIBIOs rapport om rådgivning i reindriften viser til at Nannet har gitt bedre koordinering i administrative prosesser og med det gitt distriktenes tillitsvalgte bedre rammevilkår for å ivareta distriktets oppgaver. NIBIO-rapporten viser til at behovene Nannet dekker i Vest-Finnmark også eksisterer i andre reinbeiteområder i Norge, og anbefaler dette som modell nasjonalt. NRLs forhandlingsutvalg deler dette synet, og ser at dette vil være en helt avgjørende for at distriktene skal kunne følge opp interne og eksterne saksprosesser. Det er viktig å sikre at alle distrikter får tilgang til den administrative støtten de trenger. NRLs forhandlingsutvalg ber om at avtalepartene under forhandlingene drøfter hvordan dette kan innrettes.

Som en del av å styrke reinbeitedistriktenes kapasitet foreslår NRL at det variable tilskuddet i hht. *Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag* § 1-3 tildeles uavhengig av om siidaandelen er innvilget produksjonspremie. Dette innebærer at følgende ordlyd i § 1-3 tredje ledd siste setning strykes:

Det variable tilskuddet skal kun ytes for det antall siidaandeler som er innvilget produksjonspremie minst ett av de tre foregående driftsårene.

Begrunnelsen for dette er at reinbeitedistriktene har et administrativt og forvaltningsmessig ansvar, både internt og eksternt dette gjelder uavhengig av hvilke strategivalg den enkelte siidaandel foretar seg i forhold til gjeldende regler. NRLs forhandlingsutvalg mener at det er en utilsiktet konsekvens at distriktene kollektivt blir straffet som følge av at enkelte siidaandeler ikke oppnår tilskudd på grunn av for eksempel lav produksjon, infrastruktur, markedssituasjon, brudd på bruksregler eller annet.

Distriktene må også sikres prosesshjelp i store arealsaker, både i forhold til innhenting av kvalifisert bistand i form av utredninger og rådgivning i forhandlinger der reindriftsinteresser blir berørt. Det var med bakgrunn i behovet for å styrke samiske rettighetshaveres arealinteresser at NRL og Svenske Samers Riksforbund (SSR) stiftet Protect Sápmi. Deres tjenester har vist seg å være svært viktig i flere arealsaker, herunder også i forbindelse med rettsaker hvor de har gjort utredninger som gjenspeiler reindriftsamisk kompetanse og kulturforståelse. NRLs forhandlingsutvalg mener det er viktig å styrke RUF slik at distriktene kan innhente ekstern bistand som innehar prosesskompetanse og forhandlingskunnskaper i tunge arealprosesser.

NRLs forhandlingsutvalg krever at beiteareal gis et større vern i forhold til tiltak som genererer forstyrrelser i utmark, eksempelvis turløyper, Ti-på-topp-turer, turisthytter, dagsturcamper, hundekjøringstraseer, snøscootertraseer, helikopterbruk m.m. Denne form for virksomhet berører reindriften sine interesser og rettigheter på slik måte at det er konsultasjonspliktig. Vi anmoder også i år om at LMD som ansvarlig myndighet for reindriften å påse at alle tiltak, inklusive snøscooterdispensasjoner, tilrettelegging for ferdsel i utmark, turstier og trimposter i fjellet, skal sendes på høring til distriktene. NRLs forhandlingsutvalg vil også gjenta fjorårets krav om at

kommunens dispensasjonspraksis må innskrenkes betydelig. Reindriften bruker store ressurser på arbeidet med kommunenes arealplaner, og hvor dispensasjoner stadig utgjør en omkamp på disse planene.

NRL har fortsatt den oppfatning om at kommunene må få på plass en reindrifftsansvarlig rådgiver i arealseksjonen. Dette vil være en viktig ressurs for reinbeitedistriktene, samtidig som de vil være en viktig samarbeidspart i forhold til distriktenes merkantile tjenester og NRLs arealrådgivningstjeneste.

NRLs forhandlingsutvalg mener også at det er nødvendig å få på plass en statistisk oversikt som gir et bilde av reindriftens arealsituasjon fra år til år, i tillegg til at distriktene fortsatt sikres midler til å oppdatere arealbrukskartene. NRL har over år stilt krav om at kommunene må pålegges en KOSTRA-rapportering i forhold til arealsituasjonen. Mange reinbeitedistrikter strekker seg over flere kommuner, i noen tilfeller flere fylker. Dette nødvendiggjør behovet for en helhetlig inngrepskartlegging i reindriftens arealer i Norge, og må omfattes i ny KU-forskrift.

2.2 Krav om kartlegging og vurdering av reindriftens arealsituasjon

I henhold til ILO-konvensjon nr. 169 artikkel 2 har staten en forpliktelse til å identifisere områdene som urfolk tradisjonelt har rådet over, samt å sikre et effektivt vern av deres eiendomsrett og rett til besittelse.

Siden ferdigstillelsen av SRU-II-utredningen har NRL krevd at dette arbeidet følges opp. Konkret må det gjennomføres en kartlegging av samiske områder for å sikre at samiske rettigheter ikke krenkes ytterligere, samt for å sørge for at samene deltar i beslutningsprosesser som angår deres tradisjonelle områder. Gitt det betydelige tapet av arealer som reindriften allerede har opplevd, er det også nødvendig å vurdere hvordan den nåværende arealsituasjonen påvirker reindriftens muligheter og bærekraft.

NRLs forhandlingsutvalg understreker at samiske landrettigheter er et juridisk spørsmål, ikke et politisk spørsmål. Rettigheter som er opparbeidet gjennom langvarig bruk kan ikke endres gjennom politiske vedtak.

En helhetlig kartlegging er avgjørende for å sikre at samiske rettigheter ivaretas i forvaltningen av naturressurser og i beslutninger som påvirker samisk kultur og næring.

2.3 NRLs krav til tiltak for så styrke reindriftens økologiske bærekraft

Økonomiske tiltak:

- Øke distriktstilskuddet for å styrke reinbeitedistriktenes arbeid med arealsaker, herunder gjennomføre konsultasjoner
- Det variable tilskuddet i hht. Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag § 1-3 tildeles uavhengig av om siidaandelen er innvilget produksjonspremie

- Styrke Reindriften Utviklingsfond i forhold til juridisk og prosess bistand, både i saker som krever domstolsbehandling og andre saker
- Styrke arealrådgivningstjenesten

Øvrige tiltak:

- Utarbeidelse av retningslinjer for arealforvaltningen i forhold til hvilke skranker SP artikkel 27 setter for saksbehandlingen, jfr. dommer avsagt i Menneskerettsdomstolen og Høyesterett
- Utarbeide statlige planretningslinjer
- Oppfølging av arealstatistikk
- Fjerning av retten til forhåndstiltredelse etter oreigningslova § 25 i saker som berører reinbeiteområder
- Endringer i plan- og bygningsloven som innskrenker kommunens dispensasjonspraksis
- Kartlegge reindriften arealsituasjon, tilgjengelig erstatningsland og identifisere de samiske områdene og tilbakeføringen
- Oppheve fredningsområder
- Tiltakshavers plikt til å dekke reindriften utgifter i arealsaker må lovfestes

3. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN ØKONOMISK BÆREKRAFTIG NÆRING

Stabile og forutsigbare beitearealer er avgjørende for reindriften økonomiske bærekraft, verdiskapning og produksjon. Reindriften avtalen skal fremme verdiskapningen og styrke den familiebaserte reindriften gjennom økonomiske ordninger, strukturtiltak og initiativ som reindriften anser som viktig for næringen.

Reindriften verdiskapning og produksjon forutsetter:

- Gode priser på produkter av rein
- At videre inngrep og forstyrrelser i reinbeiteområdene stanses og at effektene av tidligere inngrep begrenses
- At tap til rovvilt minimeres
- Motiverende tilskuddsordninger over reindriften avtalen

Reindriften næringen hadde i 2023 en samlet inntekt på 484,3 mill kroner, noe som var en reduksjon på 4% fra 2022. Totale inntekter har økt med 75 % over en 10-årsperiode (2014 - 2023). Samtidig har reindriften også hatt en betydelig kostnadsvekst.

Reindriften hadde en jevn økning i årsresultat per siidaandel fram mot 2021, og etter det har det vært en negativ utvikling. Kostnadsveksten i reindriften har vært høyere enn generell prisvekst i samfunnet, og siidaandelens kostnader har økt med 25 % fra 2020 til 2023.

Ifølge Økonomisk utvalgs budsjett for 2024 vil det være en betydelig nedgang i de produksjonsbaserte inntektene fra 2023 til 2024. Det forventes en 15% nedgang, samtidig som kostnadene forventes en videre økning.

De direkte tilskuddene er derfor viktige økonomiske virkemidler som bidrar til å opprettholde økonomisk stabilitet i reindriften og kompensere for de betydelige kostnadsøkningene som har vært de senere årene.

3.1 Kjøttpriser og markedssituasjon

I 2024 har det oppstått utfordringer i verdikjeden ved at det er mye reinkjøtt på lager og at Reinslakteriet AS ble i september 2024 slått konkurs, noe som skapte stor bekymring i næringen. NRL er opptatt av å ha flere slakteriaktører, slik at man opprettholder en sunn konkurransesituasjon og et anstendig prisnivå for reineierne.

Markedsutvalgets arbeid med markedsføring har over tid bidratt til et positivt fokus på reinkjøtt og bidratt til økte kjøttpriser. Markedsutvalgets arbeid følger markedsplan for 2023 til 2025. Denne er utarbeidet på bakgrunn av posisjoneringsanalysen fra 2020 og innspill fra Matprat som er Markedsutvalgets strategiske samarbeidspartner. Selv om markedsutvalget har gjort et godt arbeid, så er det kommet tilbakemeldinger om utfordringer i reinkjøttmarkedet i hele Norden og det er nødvendig at avtalepartene retter fokus på Markedsutvalget mandat og strategi.

NRL ber om at avtalepartene drøfter markedsutvalgets mandat og strategi under reindriftsforhandlingene, og NRL ser at det er nødvendig å sette inn ytterligere ressurser til markedsutvalgets arbeid, og foreslår å øke rammen til markedsutvalget til 7 mill kroner.

3.2 Rovviltsituasjonen

NRL har i løpet av 2024 konsultert om rovviltsituasjonen i forbindelse med tiltakspakke for reindrift. I konsultasjonene har NRL blitt enig med KLD om at det nedsettes et utvalg på 3 personer som skal vurdere den norske rovviltforvaltningen opp mot bestemmelser i Folkeretten. Utvalget skal også vurdere om det er nødvendig med endringer i paragraf 17 (nødverge) i Straffeloven.

I tillegg til dette har Miljødirektoratet fått i oppdrag å vurdere bestandsmålene for rovviltregion 6, 7 og 8 på nytt.

NRL har klare forventninger og krav om at dette arbeidet skal lette byrdene som reindriften har med rovvilt i reinbeiteområdene.

I løpet av konsultasjonene ønsket også NRL å konsultere redusering av ørnebestanden og endringer i forvaltningen av ørn i reinbeiteområdene. Dette ble avvist fra KLD sin side med bakgrunn i at det ikke hadde lyktes å få gjennomført det planlagte prosjektet om kunnskapsforbedringer når det gjelder ørnas predasjon på

rein og reindrifta. Det er bestemt at det avholdes oppstartsseminar når det gjelder denne problematikken i slutten av februar måned i 2025.

I tilsagnsbrev som gjelder erstatning for tamrein for driftsåret 2023/24 kommer det frem at Statsforvalterne vil ta i bruk ny metode som fremkommer i tilrådingene i NINA rapport 2037 for beregning av antall rein som skal erstattes av miljøforvaltningen i kommende reindriftsår. Den varslede endringen til ny modell for å beregne tap i reindriften er ikke konsultert, og NRL vil derfor kreve at det gjennomføres konsultasjon før ny modell eventuelt tas i bruk.

NRL ønsker også å diskutere hvordan man kan få på plass beredskapsplaner for hvordan møte situasjoner hvor rovvilt skaper problemer for reindriften.

3.3 Tiltak for sikre reindriften ved klimaendringer

Reindriften som arktisk næring er svært sårbar for klimaendringer. Klimaendringer har over få år ført til flere beitekriser i næringen, som medfører et ekstra stort arbeidspress for reieneierne. Arbeidspresset knytter seg ikke bare til føring og ivaretagelse av dyrevelferden, men hvor flytting vanskeliggjøres på grunn av usikker is på elver og vann. De driftsmessige utfordringene klimaendringer skaper, fikk reindriften oppleve både i 2023 og på nytt i oktober 2024 hvor nærmere 200 rein gikk gjennom isen på Stuorajávri i Kautokeino. Slike dyretragedier utgjør en stor påkjenning for reieneierne, og skaper stress som påvirker reieneiernes helse.

Prognosene om temperaturendringer fra FNs klimapanel er ikke lengre prognoser, men en realitet, og er en situasjon som rammer reindriften spesielt hardt. Dette kommer på toppen av andre faktorer som påvirker reindriften negativt, som eksempelvis forstyrrelser og inngrep i reindriftsområdene.

Reindriftsavtalepartene ble i 2024 enige om å etablere en arbeidsgruppe som skal gjennomgå beredskapen i reindriften. Bakgrunnen var blant annet erfaringene fra beitekrisen vinteren 2024 og de siste års beitekriser.

I rapporten "*Gjennomgang av beredskapen i reindriften*" (rapport nr. 24/3-40 29.11.202), har arbeidsgruppen vurdert at det er tre mulige hovedretninger for et fremtidig beredskapssystem:

- Videreføring av eksisterende system med noen justeringer
- Innføring av et nytt system
- Kombinasjon av disse to

Arbeidsgruppen har vurdert at det er mest hensiktsmessig med enkelte endringer i det eksisterende beredskapssystemet i kombinasjon med at næringen får et større ansvar selv for å håndtere fremtidige beitekriser.

For at NRLs forhandlingsutvalg skal kunne gi tilslutning til dette forslaget som er fremmet av arbeidsgruppen, er det nødvendig at distriktene tilføres ressurser til å kunne håndtere en beitekrise.

For at distriktene skal kunne håndtere en beitekrise i 30 døgn ved å benytte egne beredskapsfond, er det behov for en ramme på 20 mill kroner slik det fremgår i rapportens tabell 5.1. Ved å øke rammen for tilskudd til distrikter og reinlag med 10 mill kroner, og fastsette minimumssats for avsetning til beredskapsfond til 27 %, vil distriktene allerede i første år være i stand til å håndtere en beitekrise i 30 døgn. I tillegg vil NRL foreslå å videreføre avsetning til beredskapsfondet med 10 mill kroner.

Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag kapittel 3 og 4 må endres i henhold til endringer som foretas i ordningen.

3.4 Direkte- og kostnadssenkende tilskudd som inntektsheving

I løpet av de siste årene har kostnadsveksten vært betydelig og har rammet reindriften hardt. For å kompensere noe for inntektsgapet mellom reindriften og andre grupper i samfunnet vil det være det behov for en økning i produksjonstilskuddet og kalvetilskuddet.

Ved behandlingen av reindriftsavtalen under NRLs landsmøte i 2024 ble den økonomiske situasjonen i reindriften fremhevet som en stor utfordring. Økende kostnader og svakere produksjonsforhold har ført til en betydelig nedgang i årsresultatet per siidaandel, med en reduksjon på 15 % fra 2023 til 2024, ifølge Økonomisk Utvalgs budsjett. Dette understreker også behovet for målrettede tiltak.

3.5 Styrking av tilskudd til ungdom og etableringstilskudd

For å sikre en bærekraftig generasjonsovergang er det avgjørende at reindriften fremstår som en attraktiv næring for ungdommen. Mange unge reindriftsutøvere er i en situasjon hvor en generasjonsovergang er langt frem i tid, samtidig som de er en stor ressurs for reindriften.

Totalregnskapet for 2023 viser at dagens ungdomstilskudd ble innvilget til 42 personer. NRLs forhandlingsutvalg ser behov og nytte for å utvide ordningen og at flere reindriftsungdommer kan benytte seg av denne ordningen.

For å styrke rekruttering og kompetanse til reindriften foreslår NRLs forhandlingsutvalg å utvide og justere dagens ungdomstilskudd til at ungdom under 30 år, som har en avgiftspliktig omsetning fra salg av reinkjøtt på minst 50 000 kroner, skal gis mulighet til å søke om et årlig tilskudd på 40 000 kroner.

En slik endring i ordningen vil føre til at ungdom kan delta aktivt i driften uten at det skjer en for tidlig generasjonsovergang, noe som kan hindre verdifull overføring av kunnskap fra den eldre generasjonen.

For ungdom som allerede har fått tilgang til en siidaandel og er i etableringsfasen, rapporteres det om behov for større trygghet og økonomisk forutsigbarhet. Å starte

som reindriftsutøver kan være en krevende prosess med høye utgifter til investeringer som kjøp av livdyr, kjøretøy og annen infrastruktur, mens slakteuttaket i de første årene ofte er begrenset. Da årsresultatet for ordningen tillater å øke satsen uten å tilføre midler til ordningen, foreslår NRLs forhandlingsutvalg å øke etableringstilskuddet til 200 000 kroner første året deretter 150 000 kroner andre og tredje året.

3.6 Lærlingordningen

Lærling- og fagbrevordningen er avgjørende for ungdom som ønsker å ta del i reindriften og tilegne seg praktisk kunnskap og erfaring om den daglige driften. For å styrke denne ordningen er det nødvendig med en økning i lærlinglønnen, slik at lærlingene sikres et realistisk og bærekraftig inntektsnivå.

I tillegg er det viktig å sikre tilstrekkelige midler til lærebedrifter, slik at de kan investere i nødvendig utstyr og legge til rette for god opplæring.

3.7 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftbasert vekst og verdiskapning

Utviklingsprogrammet skal bidra til å skape vekst og verdiskapning for næringer basert på landbrukets og reindriftenes ressurser, og skal virke sammen med de generelle bedriftsrettede ordningene Innovasjon Norge tilbyr. Støtten til reindriften har i løpet av 2024 blitt harmonisert og differensiert med andre støtteordninger i Innovasjon Norge.

De finansielle virkemidlene har vært rettet mot bedriftsutvikling med fokus på videreutvikling av etablerte bedrifter. Som en oppfølging av rapporten om det reindriftsbaserte reiselivet er midlene også aktuelle for nyetableringer.

Pr. primo desember 2024 er den disponible rammen, inkl. overføringer fra tidligere år på ca. 7,1 mill kroner, men at det antakelig vil behandles flere søknader som belastes rammen for 2024. (Innovasjon Norge har signalisert at de i midten av januar 2025 har bedre status for forbruket).

I forbindelse med oppstartmøtet den 3.-4. desember 2024, ble det påpekt fra Innovasjon Norge at det er behov for å evaluere den del av utviklingsprogrammet som er knyttet til reindrift.

NRLs forhandlingsutvalg foreslår ingen endringer i rammen for Utviklingsprogrammet og støtter forslaget om at det før neste års avtaleforhandlinger nedsettes en arbeidsgruppe som foretar en evaluering av ordningen.

3.8 Kompensasjon på veibruksavgift

NRLs forhandlingsutvalg hadde et møte med Finansdepartementet i 2023, hvor det ble stilt krav om kompensasjon på veibruksavgift da reindriftens driftsmidler brukes i utmark og ikke på vei. Departementets tilbakemelding gikk ut på at de skulle "se på saken", og siden har det ikke skjedd noe.

NRLs forhandlingsutvalg viser til at økte drivstoffpriser har medført store økonomiske belastninger for reindriften. NRLs forhandlingsutvalg vil derfor anmode at LMD følger opp saken med Finansdepartementet. Det må innføres kompensasjon på veibruksavgift på drivstoff fra og med 1.1.2025 med 20 000 kroner pr siidaandel.

3.9 Pramming

Det er igjen erfart utfordringer med prammingen i 2024, ved at enkelte distrikt ikke fikk prammet ihht. seilingsplanen. Dette har vært et vedvarende problem over tid. NRLs forhandlingsutvalg ber om at det avsettes midler i RUF til å etablere infrastruktur og til alternativ transport som en sikkerhet til distrikter som av ulike årsaker og uforskyldt ikke får gjennomført pramming i henhold til seilingsplan.

Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond må tilpasses ved å tilføye en egen ordning som ny bokstav under § 1-6, alternativt tilpasses og inngå i eksisterende ordninger.

NRL foreslår videre at forskrift om pramming endres til at det er Landbruksdirektoratet og rederiet/transportfirma som alene håndterer ordningen.

3.10 NRLs krav til tiltak for å styrke reindriftens økonomiske bærekraft

Økonomiske tiltak:

- Produksjonspremien videreføres og økes til 50%
- Inntektstaket for produksjonspremie oppheves
- Kalveslaktetilskuddet videreføres og økes til 1000 kroner pr kalv
- Utvidelse av dagens ungdomstilskudd
- Øke etableringstilskuddet
- Økning i fagbrevordningen
- Avsetning på 7 mill kroner til Markedsutvalget
- Økning av de frie midlene i RUF til infrastrukturtiltak, herunder tiltak som er tilpasset endringer på grunn av klimaendringer samt nye tiltak i forbindelse med pramming
- Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag økes til 47,1 mill kroner.
- Avsetning til kriseberedskapsfondet videreføres med 10 mill kroner.
- Salg av livrein i forbindelse med generasjonsoverganger eller revitalisering av reinbeitedistrikt inntas i tilskuddsgrunnlaget for produksjonspremien

Øvrige tiltak:

- Det innføres kompensasjon på veibruksavgift på drivstoff brukt i reindrift fra og med 2024
- Det gjennomføres en evaluering av Utviklingsprogrammet knyttet til reindrift

4. TILTAK FOR Å SIKRE REINDRIFTEN SOM EN KULTURELL BÆREKRAFTIG NÆRING

Reindriftenes kulturelle bærekraft må sikres gjennom lokale reindriftssamiske tradisjoner, verdsetting og respekt for reindriftenes tradisjonelle kunnskaper, ivaretagelse av báikedoallu og siidadoallu samt respekt for reindriftenes problemløsningsstrategier og opprettholdelse av reindriften i et omfang som gir grunnlag for levende samiske lokalsamfunn.

Reindriftenes kulturelle bærekraft bygger på samspillet mellom beitearealer, reinflokk og menneskene i næringen, og som samlet sett gir et økonomisk utbytte til reindriftenes livsopphold.

Reindriften er viktig kulturnæring hvor familien står helt sentralt. I den familiebaserte drifta har reineiere sin naturlige plass, uansett alder, kjønn og helsetilstand, og der retten til selvbestemmelse har en viktig betydning.

I den familiebaserte reindriften har kvinnene en viktig rolle. De deltar i alle sider av arbeidet i siidadoallu og báikedoallu. Avtalepartene må legge til rette for deltakelse i næringen på kvinnenes egne premisser, blant annet gjennom gode velferdsordninger og andre ordninger som styrker deres muligheter for verdiskapning i næringen.

NRLs forhandlingsutvalg vil ha et større fokus på kvinners rolle i reindriften, samt bedre forholdene for kvinner som jobber/ønsker å jobbe i næringen. Et viktig tiltak i forbindelse med dette, er å styrke velferdsordningene. Samtidig er dette en viktig familierettet ordning da den også bidrar til fedre har mulighet til avløsning ved fødsel og adopsjon.

Både tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall må økes for å bidra til en større økonomisk trygghet for reindriftenes utøvere, samtidig som det er behov for å utvide ordningen til også å omfatte sykdom blant reineiers barn.

4.1 Tilrettelegging for delt siidaandel og særskilt driftstilskudd til kvinner

NRLs forhandlingsutvalg har fortsatt et mål om å øke andelen delte siidaandeler, og styrke kvinners muligheter for verdiskapning.

NRLs forhandlingsutvalg foreslår å øke ektefellestilskuddet til siidaandeler som deles av Ektefeller/samboere til 40 000 kroner. I hht. rapporten om *Kvinnerettede tiltak i reindriften av 10.12.2018* framgår det at inntektsgrensen for ektefellestilskuddet fører til

at de fleste siidaandeler ikke oppnår dette tilskuddet. For at tilskuddet skal stimulere til å øke andelen delte siidaandeler, må øvre inntektsgrense fjernes.

NRL forhandlingsutvalg foreslår videre at vilkåret om at 50% av personinntekt skal stamme fra reindrift på særskilt driftstilskudd til kvinner fjernes.

4.2 Ut på vidda

“Ut på vidda”-modellen har vært et virkemiddel for å synliggjøre samisk kultur og reindrift gjennom lærings- og omsorgsbaserte tjenester, samtidig som den har bistått deltakende reindriftsfamilier med etablering og koordinering av en tilleggsnæring.

Landbruksdirektoratet har på vegne av avtalepartene engasjert NORCE for å gjennomføre en evaluering av “Ut på vidda”-ordningen.

Evalueringen viser at dagens innretning og organisering anbefales med noen endringer videreført og NRL gir sin tilslutning til dette og ønsker en diskusjon under forhandlingene om det er behov for å gjøre endringer i sammensetning av styringsgruppen.

NRL ser også behov for å sette av midler i ordningen til å etablere en nettverksordning samtidig ved at det også er en klar anbefaling at NRL må ta et større ansvar i markedsføring og kommunikasjon av ordningen, dette er også noe NRL vil prioritere som en av oppgavene til ny kommunikasjonsrådgiver slik omtalt i kapitlet om organisasjonstilskudd.

4.3. NRLs forslag til tiltak for å styrke reindriften kulturelle bærekraft

Økonomiske tiltak:

- Øke ektefellestilskuddet til siidaandeler som deles av Ektefeller/samboere til 40 000 kroner, og inntektstaket oppheves
- Vilkaaret om at 50% av personinntekt skal stamme fra reindrift på særskilt driftstilskudd til kvinner fjernes.
- 0,2 mill kroner til etablering av en nettverksordning

5. NORSK-SVENSK REINBEITEKONVENSJON

NRLs forhandlingsutvalg viser til at det har vært grenseoverskridende reindrift i flere hundre år.

Siden reinbeitekonvensjonens opphør har de reinbeitedistrikt som er avhengig av å flytte over grensen fått store driftsmessige utfordringer og blitt nektet å nyttiggjøre seg av sine beiterettigheter i Sverige.

Norge valgte å forlenge 1972 - konvensjonen på norsk side mens Sverige hevder Lappecodicillen av 1751 er gjeldende avtale om grenseoverskridende reindrift.

Lappecodicillen sier ikke noe spesifikt om hvilke områder som skal brukes, men at reindriften skal fortsette å kunne flytte over grensen slik som før.

Når Sverige mistet råderetten over Finland til Russland ble ikke Lappecodicillen ratifisert for grensen til Finland og grensen ble dermed stengt for grenseoverskridende reindrift (1852). Dette har hatt store konsekvenser for den samiske reindriften. Lappecodicillen skal også sikre beiteretten for reindriften på norsk side i Sverige og den beitebruk som har vært.

NRLs forhandlingsutvalg mener det er svært beklagelig at man fra svensk side ikke respekterer Lappecodicillen, noe som har ført til økt konfliktnivå for den samiske reindriften.

Ettersom reinbeitedistrikter på norsk side ikke kan nyttiggjøre seg av beitene på grunn av at de uklare grenser på vinterbeitene, posisjonering fra reindriften på svensk side samt at svenske myndigheter ikke har tatt grep, har man fra norsk side avbøtt dette igjennom midler til føring. Dette er problematisk i forhold til den kulturelle bærekraften til de berørte reinbeitedistrikt, og er heller ikke bærekraftig verken for den økologiske og økonomiske reindriften.

Intensjonen med føring, var opprinnelig å avbøte manglende vinterbeiter i påvente av ny konvensjon mellom Norge og Sverige. Dette skulle være et midlertidig tiltak. NRL kan ikke akseptere at de reinbeitedistrikt som dette gjelder nektes å utøve sin reindriftssamiske nomadiske kultur og ha en uklar daglig driftsituasjon og frykt for framtiden. Dette er en sak som er meget alvorlig og har pågått over alt for lang tid.

Etter konvensjonens opphør har noen grensegjerder som skiller norsk og svensk reindrift blitt revet ned, mens andre ikke vedlikeholdes. Det har vært forsøk fra norske myndigheter å bygge opp igjen noen av disse, men dette har vært mislykket av ulike grunner. Som en konsekvens av dette har reinbeitedistriktene fått økte kostnader i form av merarbeid og økte utgifter.

NRLs forhandlingsutvalg mener det er nødvendig å kompensere for dette og foreslår derfor at distrikter som rammes kan søke RUF om å få dekket sine utgifter og kompensasjon for ekstra arbeid. Det foreslås å avsette 1.5 mill kroner til dette formålet.

NRLs forhandlingsutvalg mener det er presserende at norske myndigheter tar ansvar for de reinbeitedistrikt dette gjelder og få på plass en ny avtale med Sverige.

6. TROLLHEIMEN

I hht. Reindriftsavtalen for 2022/2023 ble det besluttet å gjennomføre en utredning av situasjon for reindriften i Trollheimen. Oppdraget ble gitt til Norconsult, som avleverte sin rapport "*Status for Trollheimen Sijte – med forslag til tiltak for å sikre varig tradisjonell samisk reindrift i Trollheimen*" til avtalepartene i februar 2023.

I rapporten kap. 5 er det gitt flere anbefalinger for å sikre den samiske reindriften i Trollheimen. I tråd med anbefalingene, foreslår NRLs forhandlingsutvalg at det gjennomføres en helhetlig og reindriftsfaglig beitekartlegging for å styrke kunnskapene om beitegrunnlaget for rein i Trollheimen, herunder kartlegge hvilke infrastrukturiltak som er nødvendig for å sikre reindriften. Utredningen må utføres med utgangspunkt i reinens behov fremfor dagens rettighetsgrenser.

Parallelt med dette må det utarbeides en ny driftsplan som hensyntar reinens natur og reindriften driftsform.

6.1 Tiltak for å sikre reindriften i Trollheimen

Økonomiske tiltak:

- Det avsettes 0,8 mill kroner til gjennomføring av en helhetlig og reindriftsfaglig beitekartlegging for å styrke kunnskapene om beitegrunnlaget for rein i Trollheimen og til utarbeiding av ny driftsplan for reindriften i Trollheimen

7. REETABLERING AV VILLREIN I NORDFJELLA

I hht. Stortingets vedtak i Meld. St.18 (2023 – 20234), Innst. 374 S (2023 – 2024) ble det blant annet vedtatt at det snarest mulig skal reetableres villrein i Nordfjella sone 1 med rein fra sone 2. Forutsetningen for vedtaket er at bestanden er friskmeldt, slik at man unngår at smitte blir videreført.

NRL ser meget alvorlig på at det allerede nå skal gjennomføres en reetablering av villreinstammen, og anser dette som uansvarlig. I hht. all forskning og kunnskap om denne sykdommen, inkludert erfaringer fra USA og Canada, viser at sykdommen må tas på ytterste alvor. I dette ligger det blant annet at det så tidlig som mulig må iverksettes tiltak for å kunne begrense sykdommen og minske utbredelsen av skadene den forårsaker.

NRL viser til at Chronic Wasting Disease (CWD) utgjør den største trusselen mot hjorteviltbestanden i Fennoskandia. Derfor var det svært viktig at myndighetene fulgte opp de faglige rådene de fikk i 2017/2018, der villreinstammen i Nordfjella sone 1 ble tatt ut. I ettertiden ble det påvist at over 1% av bestanden allerede var smittet. Forskning viser at dersom smittenivået ligger på 1% i en bestand, er spredning umulig å stoppe. Det er derfor helt avgjørende at myndighetene lytter til faglige råd, og tilegner seg kunnskap om denne svært farlige og vanskelig bekjempbare sykdommen.

Pr. i dag er det over 80% sannsynlighet for at det oppstår et større smitteutbrudd i reinbestanden på Hardangervidda. Om det skulle skje, står vi ovenfor en svært stor naturkatastrofe og dyretragedie, både i og i omkringliggende områder til Hardangervidda. Konsekvensene av et slikt utbrudd vil bli større, vanskeligere og mer komplisert å håndtere enn CWD-tilfellet i Nordfjella i sone 1.

Det er grunn til å merke seg at det ved årets jakt sesong kun ble tatt prøve av 388 rein på Hardangervidda. Med et så lavt uttak, i tillegg til at heller ikke ble skutt simler (hvor siste smittetilfelle på Hardangervidda nettopp ble påvist på simle), kan det ta opptil flere år før smitteutbruddet blir oppdaget, da kan også omfanget ha økt betydelig i omfang. NRL mener derfor at uttak av eldre simler og bukk, må intensiveres og slik begrense smitten på Hardangervidda. Denne saken handler ikke bare om å bevare reinstammen på Hardangervidda, men også unngå smitte til annet hjortevilt i og rundt Hardangervidda.

En reetablering av villreinstamme i Nordfjella sone 1 vil være i strid med alle faglige råd, herunder både Mattilsynet og Veterinærinspektatet. Dette er en enorm risiko å ta, og hvor ansvaret for utvikling og framtidig spredning av CWD vil påligge statlige myndigheter. Dette er en risiko som også kan få store konsekvenser, både for den samiske reindriften og reinlagene. Målet om å forhindre smittespredning må gå foran ønsker fra lokale ordførere om en rask reetablering av rein i Nordfjella sone 1.

Videre må det snarlig etableres økonomisk sikkerhet for reieiere som eventuelt skulle bli rammet av CWD i flokken. Konkret innebærer dette innføring av erstatningsordninger. Her kan det som eksempel vises til at skrapesyke i sauebesetningene i perioden 1995-2002 i Norge ble definert som en A-sykdom, noe som gjorde at myndighetene påtok seg alle kostnader med sanering, utskifting av dyreflokk, nye fjøs m.v. for saueeierne. På denne måten ble saueeierne holdt skadesløs. Ved at CWD er definert som en B-sykdom, er det dyreeieren som blir økonomisk ansvarlig for skadene.

7.1 Tiltak

- De etableres en erstatningsordning for de som eventuelt skulle bli rammet av CWD
- Reetablering av villreinstamme i Nordfjella sone 1 utsettes inntil det er sikkert at dette ikke vil utløse en ny smittebølge

8. ENDRING I FORSKRIFT

NRLs forhandlingsutvalg foreslår at forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag § 2-1, bokstav d endres (revisor godkjent regnskap). NRL har i flere år erfart at spesielt store reinbeitedistrikt har utfordringer med at interne konflikter kan føre til at kravet om at alle styremedlemmer skal skrive under regnskap ikke oppfylles. Dette fører igjen til at revisorer ikke kan avgi en godkjent revisjonsberetning, selv om alle regnskapstekniske forhold er oppfylt. Formålet vil etter NRLs syn bli oppfylt ved at man endrer bestemmelsen til: "Statsforvalteren har fått oversendt uttalelse fra revisor om regnskap for foregående år".

NRLs forhandlingsutvalg ber om at Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond må gjennomgås i forhold til rapporten fra arbeidsgruppens forslag. I tillegg mener NRLs forhandlingsutvalg at forskriften om tap av rein til ulykke endres.

9. STYRKE VELFERDSORDNINGER OG HMS

NRLs forhandlingsutvalg er opptatt av at reindriftsutøverne sikres gode velferdsordninger, og gjelder både ordninger for generasjonsoverganger og avløserordninger ved sykdom, ulykker, omsorg, dødsfall samt ferie og fritid.

I hht. rapporten "Reindriften hverdag" punkt. 4.4. er det dokumentert at 39 % av reindriftsutøverne aldri har vært hjemme fra arbeid på grunn av sykdom. Dette betyr ikke at reindriftsutøverne er mindre syke enn befolkningen for øvrig, men at dårlige sykkelønsordninger og manglende avløser ordninger er elementer som bidrar til at reindriftsutøvere drar til fjells til tross for at de er syke. Dette fører til helseslitasje i form av fysiske overbelastninger og stress, og bidrar også til å øke risikoen for ulykker.

Små distrikter er særlig sårbare når arbeidskraften og kapasiteten i distriktet svekkes som følge av sykdom og skader. Uten gode tilskuddsordninger ved sykdom og skader, kan den økonomiske belastningen bli svært omfattende for de familier som rammes.

I forbindelse med jordbruksavtalen har det over år vært rettet fokus på å bedre og styrke velferdsordningene i landbruket. I 2024 ble satsene for avløsning ved sykdom økt med 350 kroner som utgjør en dagsats på 2.450 kroner per dag. Avløsning ved ferie ble hevet med 5 %, som utgjør i overkant av 126 000 pr. foretak. NRLs forhandlingsutvalg forventer at tilsvarende ordninger i reindriften økes på lik linje med jordbruket.

Når det gjelder avløsning ved sykdom, er det fra næringens side kommet kritikk på at ordningen er organisert inn i distriktstilskuddet, jfr. *Forskrift om tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag, § 2-3 (e)*. Dette gjør at reieiere kvier seg å bruke dette tilskuddet, da det oppfattes å være fellesskapets midler. NRLs forhandlingsutvalg har tidligere uttrykt skepsis til at sosiale ordninger skal organiseres internt i distriktet. Dette bør endres, og avtalepartene må drøfte hvordan man kan løse dette.

9.1 Avløserordningen må utvides til å omfatte sykdom hos barn av siidaandeleder

NRLs forhandlingsutvalg mener at *Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall* bør utvides til også å omfatte sykdom hos barn av siidaandelsleder. I tillegg ønsker NRLs forhandlingsutvalg og øke satsen i ordningen til 120 000 kroner.

Når det gjelder familier med barn som har kronisk- eller langvarig sykdom, skade eller nedsatt funksjonsevne, bør foreldrene ved fravær få tilskudd til avløser inntil

barnet fyller 18 år. I slike tilfeller bør tilskuddordningen gjelde for inntil 30 dager per år for hver av foreldrene. Dersom det er snakk om enslig forelder, bør ordningen gjelde for inntil 60 dager per år. NRLs forhandlingsutvalg viser til at lignende ordninger allerede i dag eksisterer for jordbruket.

9.2 Organisering av avløserordningen

Avløserordningen må gi reindriftsutøvere tilgang til nødvendig arbeidskraft i driftsintensive og sårbare perioder. Ordningen vil bidra til å sikre forsvarlighet i driften, redusere belastningen på reineiere og minske risikoen for arbeidsulykker. Sammenlignet med andre arbeidstakere og primærnæringer som landbruket, har reindriftsutøvere i dag færre muligheter til å balansere arbeid og fritid. De har begrenset fleksibilitet til å ta ferie, benytte seg av velferdsgoder eller delta i aktiviteter utenfor driften. En avløserordning vil kunne gi reineiere det nødvendige handlingsrommet for å oppnå en bedre balanse mellom arbeid og fritid.

For å sikre at ordningen blir brukt til sitt formål, vil det være avgjørende med god og aktiv koordinering og administrasjon av tjenesten. Dette vil sikre bredere rekruttering av kvalifiserte avløsere med kunnskap og praktisk erfaring i reindrift, samt en bedre koordinering av dette personellet. Rekrutteringen må inkludere avløsere som er kjent med de spesifikke behovene, terrenget og driftsformen i ulike områder, slik at de kan håndtere alle oppgaver uten tilsyn. Ifølge NIBIO-rapporten *Rådgivning i reindriften* (2024), er det en betydelig utfordring å finne avløsere som kan overta ansvaret med tilstrekkelig kunnskap og tillit.

En ordinær avløser ordning vil også fremme kunnskapsutveksling og inspirasjon. Erfaringer fra andre distrikter og siidaer kan føre til nye ideer og innovasjoner som bidrar til forbedringer i driften. Ordningen må finansieres gjennom en egen tilskuddspost i reindriftsavtalen.

NRLs forhandlingsutvalg viser til NIBIOs rapport der alternative organisering av avløsningsordningen er lagt fram, og ber om at avtalepartene drøfter organisering av avløserordning under forhandlingene.

9.3 Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Reineierne er én av få yrkesgrupper som utøver sin virksomhet utendørs gjennom hele året. Under arbeidet i felten kan reineieren jobbe under ekstreme værforhold, alt fra sterk kulde til snøstorm og ulike skiftende værforhold som øker risiko for skader og ulykker. HMS-prosjektet har bevisstgjort reineierne på betydningen av HMS, og hvor næringsutøverne anser det etablerte HMS-tilbudet som viktig og nødvendig. Det er viktig å styrke ordningen, slik at det gis et tilbud i alle deler av det samiske reinbeiteområdet.

NRLs forhandlingsutvalg har gjennom det 2-årige pilotprosjektet sett viktigheten av HMS i reindriften. Denne ordningen er nå etablert på permanent basis, og hvor målet

må være å få på plass én HMS-rådgiver i hvert reinbeiteområde. NRLs forhandlingsutvalg er også opptatt av at alle reinbeitedistrikter får god informasjon om hvilke tjenester som ligger under ordningen, og hvor man kan henvende seg ved behov.

Et HMS-tiltak som NRLs forhandlingsutvalg over flere år har stilt krav om, er tilskudd til nødbuer i reindriften. Dette kravet må ses i sammenheng med klimaendringer som skaper usikre driftsforhold og dermed også økt risiko for skader, samtidig som variasjoner i vær og føreforhold krever at reineierne har anledning å søke ly når det er nødvendig. NRLs forhandlingsutvalg fastholder krav tilskuddsordning til nødbuer. Det er ingen grunn til at reindriften som har sin arbeidsplass ute gjennom hele året, skal ha dårligere vilkår enn landbruket. I landbruket gis det tilskudd til gjeterhytter på inntil 20 m², bl.a for å tilrettelegge for en best mulig utnyttelse av beite i utmark og redusere tap av dyr. NRLs forhandlingsutvalg krever en tilsvarende ordning for reindriften.

Et annet viktig element i HMS for reindriften er å sikre stabile kommunikasjonsmuligheter på fjellet, da mange ulykker skjer i områder uten mobildekning.

9.4 Tiltak

- Øke tilskuddet til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall økes fra 60 000 kroner til 120 000 kroner.
- *Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap, fødsel, adopsjon og dødsfall* bør utvides til også å omfatte sykdom hos barn av siidaandelsleder.
- Drøfting om etablering av en avløserordning
- Etablere en tilskuddsordning til nødbuer

10. Videreføring av arbeidet mot hets og rasisme mot reineiere

Ved reindriftsavtalen 2022/23 ble det avsatt midler til gjennomføring av prosjekt mot hets og rasisme mot reindriftsutøvere. Prosjektets hovedmål er å spre kunnskap om det reindriftsamiske for på denne måten å bidra til å skape forståelse og minimere hets. Gjennom prosjektet er det utviklet en egen nettside, Reinfakta.no og informasjonsfilmer. Prosjektet ble videreført for avtaleåret 2023/2024. I hht. mandatet skal det bl.a gjøres en vurdering av hvordan arbeidet mot hets og rasisme kan inngå inn som en del av NRLs ordinære arbeid.

NRLs forhandlingsutvalg mener det er viktig at avtalepartene har et fortsatt fokus på den økende hets og rasisme mot reindriftsutøvere. Det er særlig samiske barn og unge som utsettes for hets og rasisme i hverdagen. For å kunne forebygge dette, må det være et kontinuerlig fokus på temaet. I mange sammenhenger skyldes hets og rasisme uvitenhet.

I hht. rapport fra prosjektet mot hets og rasisme (desember 2024) v/ Anja G. Graven, er det gitt flere anbefalinger for hvordan NRL kan implementere arbeidet mot hets og rasisme i sitt daglige virke. Det er behov for ressurser til moderering, og for å skape forståelse for reindrift for derigjennom å unngå at det oppstår myter og fordommer. NRLs forhandlingsutvalg mener synliggjøring av reindriften vil bidra til å redusere hets over tid, noe som krever at NRLs utadrettede kommunikasjon fremstår troverdig og profesjonell. NRLs forhandlingsutvalg støtter forslaget om at det ansettes en kommunikasjonsrådgiver i NRL i 100% fast stilling fra 2025. Dette vil også være viktig i overgangsfasen i prosjektet, både i forhold til utviklingsarbeid og drift av de plattformene som er etablert gjennom prosjektet.

NRLs forhandlingsutvalg mener det også er behov for å avsette midler til drift, utvikling og planlagte kampanje for 2025.

10.1 NRLs krav til tiltak for å videreføre arbeidet mot hets og rasisme

Økonomiske tiltak:

- Det avsettes 1,2 mill kroner til ansettelse av en kommunikasjonsrådgiver
- Det avsettes 0,8 mill kroner til drift, utvikling og planlagte kampanje for 2025.

11. MINDREFORBRUK 2023-2024

NRL foreslår at mindre forbruket på 5,2 mill kroner anvendes på følgende måte:

- 0,8 mill kroner til hets og rasisme for drift, utvikling og planlagte kampanje for 2025
- 0,5 mill kroner til alternativ transport som en sikkerhet til distrikter som av ulike årsaker og uforskyldt ikke får gjennomført pramming ihht. seilingsplan
- Det resterende overføres frie midler i RUF

12. NRLS KRAV TIL ØKONOMISKE TILTAK

NRL forventer at forhandlingsresultatet bidrar til å sikre en forutsigbar og positiv økonomisk inntektsutvikling gjennom virkemiddelordninger som både treffer i forhold til reindriftens arbeidshverdag og øker bærekraften i reindriften.

12.1 Økonomisk ramme

Den økonomiske rammen for avtaleåret 2025-2026 kreves satt til 304,8 mill kroner.

12.2 Reindriftens Utviklingsfond

NRL krever at det over Reindriftens Utviklingsfond avsettes midler til følgende tiltak for 2025- 2026:

Fordeling av de ulike postene (mill. kroner):

Benevnelse	Reindrifftsavtale 2024 - 2025	NRLs krav 2025 - 2026	Differanse
Konfliktforebyggende tiltak	1,5	5,5	4
Utviklingsprogrammet	8,2	8,2	0
Fagbrevordningen	4,0	4,8	0,8
Markedstiltak	5,0	7,0	2,0
Pramming	6,0	6,0	0
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	3,0	3,2	0,2
Klassifiseringssystemet for reinkjøtt	0,5	0,5	0
Beredskapsfond	10,0	10,0	0
Møte- og befaringskostnader beredskapsutvalg	0,7	0,7	0
Tilskudd til frakt av rein ved slakting	3,0	3,0	0
Tilskudd til rapportering av slaktet rein	0,35	0,35	0
HMS i reindriften	3,0	3,0	0
Helsetjenesten rein	2,0	2,0	0
Tilskudd til utgifter ved fóring og flytting	4,5	4,5	0
Merarbeid i forbindelse med manglende Norsk-Svensk reinbeitekonvensjon		1,5	1,5
Tilskudd til distriktsplaner	1,5	1,5	0
Rådgivningstjeneste i arealsaker	5,0	6,0	1
Frie midler til disposisjon for RUF- styret	14,85	16,85	2,0
SUM	73,9	84,6	10,7

I samsvar med § 1-6 i Forskrift for Reindriftens Utviklingsfond vil NRLs forhandlingsutvalg i tillegg foreslå følgende tiltak:

- Støtte til oppføring av nødbuer
- Støtte til infrastruktur og transport i forbindelse med pramming

For øvrig kan fondets midler anvendes til:

2. tilskudd ved omfattende tap av rein i ulykker
3. tilskudd til reindriftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg
4. refusjon av dokumenterte utgifter til deltakelse på kurs/etterutdanning og lignende
5. tilskudd til feltbarnehage
7. juridisk bistand til reinbeitedistrikter eller siidaer

13. KOSTNADSENKENDE OG DIREKTE TILSKUDD

NRL fremmer et totalt krav for kostnad senkende og direkte tilskudd på 190,2 mill kroner for avtaleåret 2025 - 2026 til ulike direkte tilskudd.

13.1 Distriktstilskudd

Distriktstilskuddet økes.

Det avsettes 47,1 mill kroner til ordningen.

13.2 Produksjonspremie

Produksjonspremien økes til 50 %.

Det avsettes 65,0 mill kroner til ordningen.

13.3 Kalveslaktetilskudd

Kalveslaktetilskuddet økes til 1000 kroner pr. kalv.

Det avsettes 49,0 mill kroner til ordningen.

13.4 Særskilt driftstilskudd til ungdom

Tilskuddet endres ved at alle unge under 30 år og som omsetter over 50 000 kroner kan søke på ordningen.

Det avsettes 8,0 mill kroner til ordningen.

13.5 Ektefelle- og samboertilskudd

Ordningen videreføres med opphevet inntektsgrense

Det avsettes 3,1 mill kroner til ordningen.

13.6 Etableringstilskudd

Ordningen videreføres med endringer

Det avsettes 5,2 mill kroner til ordningen.

13.7 Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel

Ordningen videreføres med oppheving av vilkåret om at 50% av personinntekt skal stamme fra reindrift

Det avsettes 1,1 mill kroner til ordningen.

14. RÅDGIVNINGSTJENESTE I AREALSAKER

Det avsettes 6 mill kroner til ordningen.

15. VELFERDSORDNINGER

15.1 Tilskudd til avløsning ved sykdom og ferie

Ordningen videreføres med de foreslåtte endringer i forskriften.

Det avsettes 12,5 mill kroner til ordningen.

15.2 Avløsning ved svangerskap/fødsel/sykdom og dødsfall

Ordningen utvides til å gjelde egne barns sykdom.

Det avsettes 2 mill kroner til ordningen.

15.3 Tilskudd til tidligpensjon

Det avsettes 2,5 mill kroner til ordningen.

15.4 Øvrige velferdsordninger

Ordningen videreføres.

Det avsettes 0,5 mill kroner til ordningen.

16. ORGANISASJONSTILSKUDD

NRL skal bidra til å sikre gode rammevilkår for reindriften, tilby faglig bistand, bistå i endringsprosesser og øke kunnskapen i samfunnet om reindriften. NRL skal også imøtekomme de krav som stilles til organisasjon og være en troverdig samarbeidspartner og alliansebygger som skaper verdi for lokallag, medlemmer, næringen og samfunnet for øvrig.

NRLs sekretariat har vokst de siste årene, blant annet med opprettelsen av arealrådgivningstjenesten. Det forventes at NRL som reindriften organisasjon deltar som aktør i mange ulike arenaer og prosesser i samfunnet. NRL har erfart at både saksmengden, kompleksiteten i sakene og møtevirksomhet har økt betraktelig de siste årene.

For å håndtere de endrede betingelsene NRL står overfor og ambisjonen om å bygge opp et godt reindriftenfaglig miljø, så har NRL igangsatt en prosess fra 1.1.25 for å utvikle god struktur i sekretariatets arbeid. I første fase av strukturprosessen vil det være fokus på å sikre god arbeidsdeling, rutiner og gode administrative systemer. Dette skal bidra til at leder, landsstyret, ungdomsutvalget og lokallagene får bedre forutsetninger for det politiske arbeidet. I neste fase, vil det være fokus på strategiutvikling og kompetanseheving for tillitsvalgte, samt bygge ut NRLs virksomhet.

De planlagte strukturtiltakene krever økte ressurser, og det er derfor behov for økning i organisasjonstilskuddet. Det er fra 2025 blitt tilsatt en sekretariatsleder i en midlertidig stilling for å lede prosessen. NRL ønsker videre, i tråd med tilrådingene fra prosjektet mot hets og rasisme, å ansette en kommunikasjonsrådgiver som skal styrke arbeidet med å motvirke diskriminering, samtidig som reindriftenens betydning og verdier synliggjøres for samfunnet. NRL planlegger videre å styrke arbeidet opp mot reindriften ungdommen, og vil bruke deler av økningen av organisasjonstilskuddet til tiltak for ungdom.

NRL forhandlingsutvalg fremmer forslag om en økning i organisasjonstilskuddet til 12,5 mill kroner. Denne økningen er avgjørende for å sikre at organisasjonen kan imøtekomme de økte forventningene fra sine medlemmer, samarbeidspartnere og samfunnet for øvrig.

Organisasjonstilskuddet økes til 12,5 mill kroner.

17. HELSETJENESTE FOR REIN

Det avsettes 2,0 mill kroner.

18. KONFLIKTFOREBYGGENDE TILTAK

Ifølge Statsforvalteren i Trøndelag vil det være behov for å øke bevilgningen over reindriftensavtalen til 5,5 mill kroner for å dekke innmeldte behov til

konfliktforebyggende tiltak mellom reindrifta og andre interesser. Det foreslås også at forskriften utvides til å gjelde fjerning av gammelt gjerde materiell. NRL har ingen motforestilling mot at ordningen utvides til å gjelde fjerning av gammelt gjerde materiell, men ønsker at det forutsettes at ordningen om konfliktforebyggende tiltak kun gjelder inngjerding av dyrket mark som er i hevd når ordningen brukes mellom reindrift og jordbruk.

Det avsettes 5,5 mill kroner til ordningen.

19. FORDELING AV DE ULIKE POSTENE

Ordninger som ikke er spesielt nevnt, forutsettes videreført.

Fordeling av de ulike postene (mill. kroner):

Benevnelser	Reindrifftsavtale	NRLs krav	Differanse
	2024 - 2025	2025 - 2026	
Post 51 Tilskudd til utviklings- og investerings tiltak	73,9	84,6	10,7
Post 72 Organisasjonstilskudd	8,6	12,5	3,9
Post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd	138,4	190,2	51,8
Post 79 Velferdsordninger	4,1	17,5	13,4
Sum	225	304,8	79,8

Spesifikasjon av post 75:

Kostnadssenkende og direkte tilskudd (mill. kroner)

Benevnelse	Reindrifftsavtale	NRLs krav	Differanse
	2024-2025	2025 - 2026	
Distriktstilskudd	37,1	47,1	10
Produksjonspremie	56,3	65,0	8,7
Kalveslaktetilskudd	35,7	49,0	13,3
Særskilt driftstilskudd ungdom	2,2	8,0	5,8
Ektefelle- og samboertilskudd	0,9	3,1	2,3
Etableringstilskudd	5,2	5,2	0
Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen andel	1,1	1,1	0
Trollheimen		0,8	0,8
Kompensasjon for Veibruksavgift		10,9	10,9
Sum	138,4	190,2	51,8

Velferdsordninger (mill. kroner)

Benevnelse	Reindrifftsavtale	NRLs krav	Differanse
	2024 - 2025	2025 - 2026	
Tidligpensjon	2,3	2,5	0,2
Avløsning ved svangerskap/fødsel/ sykdom og dødsfall	1,3	14,5	13,2
Øvrige velferdsordninger	0,5	0,5	0
Sum	4,0	17,5	13,4

20. MØTER MED ANDRE DEPARTEMENTER OG ANDRE

NRLs forhandlingsutvalg ber om møter med følgende departementer og tema:

Kommunal og distriktsdepartementet:

- Statlige planretningslinjer for de samiske reinbeiteområdene
- Husbanklån for reineiere

Samferdselsdepartementet:

- Forbud mot veisalting i reinbeiteområdene
- Tiltak for påkjørsler av rein

Landbruks- og matdepartementet:

- Statsforvalterens manglende saksbehandling av saker innsendt fra reindriften

Barne- og familiedepartementet:

- Tredelt svangerskapspermisjonsordningen

Forsvarsdepartementet:

- Samarbeid med forsvaret om matsikkerhet og styring av øvelsesaktivitet

Utdanningsdirektoratet:

- Høyere yrkesfaglig utdanning i reindrift (Fagskoleutdanning i reindrift)

Tromsø den 8. januar 2025

Inge Le Danielsen. Tom Lifjell Berit Marie Eira

Inge Even Danielsen

Tom Lifjell

Berit Marie Eira